

ale skoro przyjdiesz do niego w potrzebie, to ksiądz porozmawia z tobą najgościnniej. A w Polsce, jak nie masz wypchanej kabzy dolarami, to nawet z tobą mówić nie będzie. A jak będzie rozmawiał, to chyba o polityce, aby cię na swoją stronę przekabacić. Tak jak było ze mną przed wyjazdem do Francji, gdzie mi tłumaczył, że dla chłopów to widły i sierp, a nie władza. Albo znów co innego. Tu we Francji ludzie wszyscy rzetelnie pracują i wcale niema darmożjadów, jak u nas w Polsce; i każdy wedle sił pracuje tu uczciwie i ochoczo. Ba, nawet zobaczysz i księdza jak w ogródku sam wszystko robi, bo go nie stać na zapłacenie robotnika. Nie zdzierają on bowiem z ludzi skóry, nie targuje się jak żyd o należytość, ale przyjmuje z podziękowaniem, co mu kto da. To też po wsiach francuskich niema żadnych swarów kościelnych. Ale chłop francuski jest dobrze zorganizowany, najbiedniejszy, nawet prenumeruje gazety, i dlatego nikomu nie da się wyzyskać. Ale chłop polski, czyż sam tego nie widziałem w kraju, woli wody popić za złote, a jeszcze powie: co mi tam z gazety. Ale dopóki sami bracia nie zmądrzejecie, nigdy Wam tak się nie będzie powodzić, jak chłopom we Francji. Bo ja tu we Francji całkiem inaczej się patrzę na nasz kraj i widzę to, czego Wy tam na miejscu nie zobaczycie, boście zaślepieni. I trzeba koniecznie zedrzyć tę łuskę i stanąć do szeregu pod sztandar zielono-czerwony, prenumerować i rozpowszechniać gazety, bo przez nie otrzymamy największą łaskę chłopską, oświatę. Do Was bracia w Jeżowem apeluję,

stójcie twardo przy Str. Chłop. i nikomu nie pozwalajcie odbierać swych praw, a przy wyborach gminnych tak głosujcie, aby już raz zapanował w naszej gminie porządek i ład.

Ludwik Szewc,
Loire Francja.

Polakożerczy proboszcz parafji polskiej w Chicago.

Donoszą nam z Chicago. Parafianie kościoła św. Tekli w Chicago uchwalili na wiecu wysłać delegację do kardynała i arcybiskupa djeceji, Mundelaina, z prośbą by polecił proboszczowi tej parafji, ks. Pawłowi Sobocie, przywrócić język polski w kościele i szkole. Język polski został niedawno usunięty dla dogodzenia kilkunastu rodzinom, niezyczliwie usposobionym dla Polaków, które się tam ostatnio do tej parafji przeniosły.

Postępowanie ks. Soboty spotkało się z oburzeniem całej Polonji i odbiło głośnie echem na łamach polsko-amerykańskiej prasy. Wezwał on niedawno wpływowych obywateli, którym tłumaczył, że „język polski nie jest więcej potrzebny w Ameryce, ponieważ Polacy nie przyjeżdżają tam już w wielkiej liczbie“, a w szkole założonej za polskie pieniądze mówił dzieciom, że nie będą już więcej Polakami i muszą uczyć się pacierza po angielsku. Tak postępują księża-polacy z naszymi emigrantami w Ameryce chcąc w ten sposób przypodobać się tamtejszym władzom. A czyż i u nas w kraju nie starają się wszelkimi siłami popierać jednynki?

da, a także i zacieniona w celu zabezpieczenia przed wysychaniem. Dno splantować, a jako podłaskę dać warstwę około 20 cm grubą czarnej ziemi, lub lepiej jeszcze miału torfowego, zabezpieczającego przed wyciekaniem z kupo kompostowej składników pokarmowych. Kupę kompostową robić nie szerszą jak 1 i 1/2 metra. Warstwy gnoju, śmieci i t. p. poładane powyżej 20 cm grubości (byłoby nie grubsze, jak 50 cm). — Każdą warstwę należy przesypać czarną ziemią lub miałem torfowym i polewać ludzkimi odchodami. Odchody ludzkie mieszać można również z kruszem torfowym w takim stosunku, by utworzyły czarną wilgotną ziemię. Taka mieszanka jest zupełnie bezwonna, higieniczna, działa skuteczniej od obornika, zwłaszcza na ziemiach lżejszych.

Ceny targowe.

Z targu na konie. Za konie pojazdowe lekkie płacono od 300 do 700 zł, za konie pociągowe lekkie płacono od 250 do 500 zł, za konie rzeźne od 80 do 150 złotych.

Ziemiopłody. Giełda zbożowa: żyto 28—28'50, pszenica 43—46'—, jęczmień browarny 00—00'00, jęczmień na kaszę 24'—26'—, owies jednolity 27—28, groch Wiktorja 49—54, groch polny 00—00, koniczyna czerwona 000—000, koniczyna biała 000—000, seradela 60—68, łubin niebieski 25—26'—, mąka pszen-73—74, mąka żytnia 44—44'50, otręby żytnie 13 00—14, otręby pszenne średnie 14—15'—, otręby pszenne grube 00—00, kuchy lniane 47—48'—, kuchy rzepakowe 00—00, wyka 00—00, paluszka 00'00—00'00 Obroty małe.

Ceny bydła i świń. Za 1 kg żywej wagi płacono, buhaje 1'36—1'72, woły 1'40—2'10, krowy 1'10—1'32, jałownik 1'37—1'55, cielęta 1'40—2'20, nierogacizna żywej wagi 2'55—2'89.

Ceny skór. Skóry wołowe 1'89 zł, skóry krowie 1'70 zł, skóry jałówek 2'00 zł, skóry cielęce 12—13 zł sztuka.

Ceny nabiału i ziemiopłodów. Mleko zbierane 1 litr 0'25—0'30, mleko niezbiierane 1 litr 0'35—0'40, śmietanka słodka 1 litr 0'50—0'60, śmietanka kwaśna 1 litr 1'60—2'40, Masło zwyczajne 1 kg 4'80—5'20, masło deserowe 1 kg 6'80—7'00, ser krowi 1 kg 1'30—1'40, jaja kopa 8'80—9'30, jaja sztuka 0'15—0'16, kury sztuka 5'00—12'00, kurczęta para 5—8, gęsi 8'00—12'00, ziemniaki 1 kg 0'14—0'15, buraki 1 kg 0'15—0'18, marchew 1 kg 0'55—0'65, cebula 1 kg 0'70—0'80, seler 1 kg 1'00—1'20, pietruszka 1 kg 0'70—0'80.

Giełda pieniężna. Marki niem. za 100 211'47 zł, guldeny gdańskie za 100 172'98 zł, floreny holenderskie za 100 338'06 zł, franki szwajcarskie za 100 171'29 zł, franki franc. za 100 34'77 zł, liry włoskie za 100 46'59 zł, szylingi austriackie 1'4'91 zł, dolar ameryk. 8'90 zł, 1 funt angielski 43'14 zł.

Wszystkich Czytelników bardzo prosimy, aby nam podawali adresy znanych i krewnych, którzy przebywają poza granicami np. w Ameryce, Kanadzie, Brazylii, Argentynie, Francji i t. p. krajach, byśmy im mogli posłać „Chłopską Sprawę“, aby i oni wiedzieli, co się w Polsce dzieje.

Wiadomości Gospodarskie.

Rzepa ścierniskowa.

Rzepę ścierniskową siać można od wiosny do sierpnia, a im wcześniej, tem lepiej, bo plon będzie większy. Teraz w lipcu jeszcze pora jaknajlepsza, gdyż zasiew późniejszy, to już uważać należy za zdatny tylko na pastwisko. Świeży nawóz o tyle nie będzie szkodliwy, o ile wypadnie susza, bo wtenczas pojawienie się pchełki może zasiew zniszczyć tem pewniej, im obfitszy nawóz. Na ha wystarczy nasienia 2 kg, przyjmując siew rzędowy w odstępach 40 cm, by można było rośliny ogracować. Po wzejściu i umocnieniu się roślin warto je przerwać, by stały w odstępach 5—6 calowych.

Rośliny miododajne.

Z roślin miododajnych będą najbardziej odpowiednie do siewu: melissa cytrynowa, szalwia, prawośląd lekarski, przegorzan kulisty, ogórecznik lekarski, nostrzyk lekarski, rezeda wonna, Nasiona te można nabyć w

Warszawie w firmach: Garnuszewski, Hale Targowe Mirowskie, „Granum“, Plac Napoleona 6 i innych.

Zużycie nawozu kłocznego.

Świeży nawóz kłoczny można używać tylko na ziemię lżejsze, gruboziarniste, gdyż zawiera w sobie dużo tłuszczu, który zasklepią kanaliki w roli i ziemię cięższe wskutek tego czyni ściślej szemi, a po wyschnięciu wprost kamienistemi. Polanie na zmarzniętą ziemię, chwilowo wstrzymuje rozkład odchodów, ale potem ułatwia się z nich dużo cennego azotniaku i na okolicę rozchodzi się wstrętny zapach.

Sypanie wapna na nawóz jest wprost szkodliwe, gdyż powoduje za szybki jego rozkład i ułatnianie się amonjaku.

Dno przepuszczalne dołu kłocznego jest przyczyną wielu strat składników pokarmowych. Kupa kompostu winna być umieszczona na wzniesieniu, żeby nie dopływała do niej wo-